

TOHMAJÄRVEN KUNNAN YMPÄRISTÖN- SUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA JA -OHJELMA VUOSILLE 2023 - 2027

Ympäristölautakunta 20.9.2022 § 113

Voimassa 1.1.2023 – 31.12.2027

Sisällys

1. JOHDANTO.....	3
2. VALVONTASUUNNITELMAN PERUSTEET	3
3. ALUEEN YMPÄRISTÖOLOT	3
4. YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN NOJALLA LUVANVARAISET JA REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNOT	5
4.1 Kunnan ympäristöluvan varaiset toiminnot	5
4.2 Rekisteröitävät toiminnot.....	5
5. JÄTELAIN 124 §:N MUKAISET KOHTEET.....	6
6. MUUT KOHTEET.....	6
6.1 ELY-keskuksen valvomat ympäristölupavelvolliset laitokset.....	6
6.2 Jätelain mukaiset kohteet	6
6.3 Pilaantuneet maa-alueet	6
6.4 Vesilain ja vesihuoltolain mukaiset kohteet.....	6
6.5 Maa-aineslain mukaiset kohteet	7
6.6 Maasto- ja vesiliikenne	7
6.7 Yhteydenotot.....	7
7. VALVONNAN TOTEUTTAMINEN	7
7.1 Valvontakohteiden luokittelu.....	7
7.2 Riskinarviointi	8
7.3 Valvontaohjelma.....	9
7.4 Valvontatoimenpiteet	9
8. VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	9
9. VALVONNAN MAKSULLISUUS.....	10
10. VALVONNAN RESURSSIT.....	10
11. VALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS.....	10

1. JOHDANTO

Tohmajärven kunnan rakennustarkastaja on valmistellut tämän valvontasuunnitelman kunnassa sijaitsevien toimintojen valvomiseksi. Suunnitelma painotuu ympäristönsuojelulain mukaisiin lupavelvollisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Valvontatyön kokonaisuuden hallitsemiseksi suunnitelmassa on myös muiden säädösten mukaisia valvontatehtäviä. Ympäristönsuojelulain mukaiset lupavelvolliset ja rekisteröidyt kohteet on luetteloitu erilliseen valvontaohjelmaan, joka sisältää laitospohjaisen riskiarviointiin perustuvan suunnitelman tarkastuksista. Valvontaohjelmaa päivitetään jatkuvasti.

Tämä suunnitelma on voimassa toistaiseksi ja se tarkastetaan viiden (5) vuoden välein.

2. VALVONTASUUNNITELMAN PERUSTEET

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten **valvontasuunnitelma**. Suunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista.

Valvontasuunnitelman lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava **valvontaohjelma** ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmaan kootaan tiedot valvottavista kohteista ja määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella laitospohjaiset määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

3. ALUEEN YMPÄRISTÖOLOT

Tohmajärven ympäristölautakunta toimii Tohmajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

Kunnan asukasluku on 4241 asukasta (12/2021). Kunnan pinta-ala on 895,36 km², josta vesistöjä 57,61 km².

Naapurikuntia ovat Kitee, Rääkkylä ja Joensuu.

Talovesien ottaminen perustuu pohjaveteen. Kunnan alueella on I luokan pohjavesialueita 5 kpl ja II luokan pohjavesialueita 19 kpl.

Pohjavesialueet luokitellaan seuraaviin luokkiin:

- 1-luokka: vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet
- 2-luokka: muut vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet
- E-luokka: pohjavesialueet, joiden pohjavedestä luonnonsuojelu- tai muun lainsäädännön perusteella suojeltu pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. E-luokka voi olla lisämääreenä luokkien 1 ja 2 pohjavesialueilla (1E, 2E) tai itsenäisenä luokkana E.

Alla luettelo Tohmajärven pohjavesialueista:

Tunnus	Nimi	Luokka
0784801	Valkealampi	1
0784802	Uusi-Värtsilä	1
0784803	Akkala	1
0794351	Kaatio	1
0784809	Tikkala-Teerivaara	1E
0784804	Suurikangas-Piransärkät	2
0784814	Jouhkola	2
0784816	Humalajoenkangas	2
0784817	Tetsankangas	2
0784820	Varolanvaara	2
0784822	Tuurinmäki	2
0784851	Kostamonsärkkä	2
0784852	Hölhönsärkkä	2
0794301	Patsola	2
0794302	Koukkarinvaara	2
0794352	Tuomilammenkangas	2
0784806	Miilunvaara	2E
0784807	Onkamo-Pahkamäki	2E
0784810	Kaivannonsärkkä	2E
0784812	Likolamminkangas	2E
0784819	Musko-Kaurila	2E
0784821	Petravaarankangas	2E
0784853	Kannusvaara-Liippi	2E
0794303	Lökölammenkangas	2E

Pohjavesialueille liittyy muun muassa seuraavia pohjaveden laadulle riskiä aiheuttavia toimintoja: maa-ainesten otto, asutuksen jätevedet, maatalous, polttoaineiden varastointi sekä tiestö.

Kunnan muille alueille kohdistuu ympäristöriskiä muun muassa seuraavista toiminnoista ja kohteista: maa-ainesten otto, asutuksen jätevedet, maatalous, polttoaineiden varastointi, teollisuus, metsätalous, lämpölaitos sekä tiestö.

Natura 2000-verkoston kuuluvia alueita kunnassa on 10 kpl.

- Hirvisuo

- Kangasvaaran-Kenraalinkylän lammet
- Kannusvaara
- Multasärkkä-Likolamminkangas
- Peijonniemenlahden vesialue
- Peijonniemenlahti
- Särkijärvi
- Tohmajärven lehdot
- Värtsilän laakso
- Värtsilän laakson luontokokonaisuus

4. YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN NOJALLA LUVANVARAISET JA REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNOT

4.1 Kunnan ympäristöluvan varaiset toiminnot

Ympäristöluvanvaraisia toimintoja on kunnan alueella yhteensä **37 kappaletta** (tilanne 31.12.2022). Lukumääräisesti eniten ympäristölupia on seuraavilla toimialoilla: eläinsuojat ja maaperän aineiden otto (louhinta / murskaus).

Toimiala	Kohteiden lukumäärä
Eläinsuojat	26
Louhinta / murskaus	6
Asfalttiasemat	3
Jakeluasemat	1
Jätehuolto	1

Taulukko 1. Kunnan alueella olevien ympäristöluvanvaraisten valvontakohteiden lukumäärät toimialoittain. Tilanne 31.8.2022.

4.2 Rekisteröitävät toiminnot

Rekisteröitäviä toimintoja ovat ympäristönsuojelulain liitteessä 2 mainitut polttoaineteholtaan alle 50 MW:n energiantuotantolaitokset, nestemäisten polttoaineiden jakeluasemat, asfalttiasemat, kemialliset pesulat ja orgaanisia liuotimia käyttävät toiminnot sekä kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat. Rekisteröinti on luonteeltaan kirjaamistoimenpide, jossa ei tehdä hallinnollista päätöstä eikä anneta määräyksiä.

Toimiala	Kohteiden lukumäärä
Energiantuotantolaitokset	1
Asfalttiasemat	2
Jätehuolto	2

Taulukko 2. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröityjen kohteiden lukumäärät toimialoittain. Tilanne 31.12.2022

5. JÄTELAIN 124 §:N MUKAISET KOHTEET

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Valvontatarve määritetään tapauskohtaisesti.

6. MUUT KOHTEET

6.1 ELY-keskuksen valvomat ympäristölupavelvolliset laitokset

Kunnan alueella on aluehallintoviraston luvittamia ja ELY-keskuksen valvomia ympäristölupavelvollisia kohteita. Kunnan ympäristönsuojelun edustaja osallistuu ELY-keskuksen tarkastuksiin pyydettyäessä / mahdollisuuksien mukaan.

6.2 Jätelain mukaiset kohteet

Jätelain mukaiset kohteet ovat pääasiassa roskaantumiseen liittyviä kohteita. Ko. tapaukset vaativat usein paljon valvontaa ja usein niiden yhteydessä joudutaan käyttämään myös pakkokeinoja.

6.3 Pilaantuneet maa-alueet

Pilaantuneisiin maihin liittyvä päätöksenteko ja kunnostamiseen liittyvä valvonta on ELY-keskuksen vastuulla. Onnettomuustapauksissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen yhdessä pelastusviranomaisen kanssa ovat mukana pilaantumisen alkutorjuntavaiheessa.

6.4 Vesilain ja vesihuoltolain mukaiset kohteet

Vesilain osalta erityisesti ojituksiin ja ojitusriitoihin liittyvä päätöksenteko ja valvonta kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tällaiset kohteet ovat tavallisesti hyvin paljon työllistäviä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätäntävaltaan ja valvontaan kuuluvat myös esimerkiksi vesihuoltolain mukaiset kiinteistöjen vapautushakemukset liittymisestä kunnalliseen vesi- ja jätevesiverkoston.

6.5 Maa-aineslain mukaiset kohteet

Maa-aineslain mukaisia lupavelvollisia kohteita on kunnan alueella **18 kpl** (tilanne 31.8.2022). Maa-ainekohteet tarkastetaan yleensä kerran vuodessa

6.6 Maasto- ja vesiliikenne

Maasto- ja vesiliikennelain mukaisia tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan.

6.7 Yhteydenotot

Yhteydenotot ovat kuntalaisten tai muiden viranomaisten tekemiä valituksia ympäristönsuojelun toimialaan liittyvistä asioista (muun muassa melu, haju, pöly, jätevesi).

7. VALVONNAN TOTEUTTAMINEN

Suunnitelmallista valvontaa eli määräaikaistarkastuksia tehdään lupavelvollisten laitosten sekä rekisteröityjen laitosten valvonnassa.

7.1 Valvontakohteiden luokittelu

Valvottavat toiminnot jaetaan 4 valvontaluokkaan (VL) tarkastustiheyden perusteella. Valvontaluokat on määritelty ympäristöriskien arvioinnin perusteella. VL 1, vähintään kerran vuodessa tarkastettavat kohteet:

- Ammattimainen jätteiden käsittely, lukuun ottamatta jätteen hyödyntämistä maanrakentamisessa ja sisällä tapahtuvaa jätteen käsittelyä
- Ympäristöluvalliset toiminnot, jotka sijaitsevat vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella
- Pohjavesialueella sijaitsevat kivenlouhimot, murskaamot ja asfalttiasemat

VL 2, vähintään kerran kolmessa vuodessa tarkastettavat kohteet:

- Sisällä tapahtuva ammattimainen jätteiden käsittely
- Malmien ja mineraalien kaivaminen
- Liikenne
- Metsäteollisuus
- Pohjavesialueella olevat eläinsuojat
- Kivenlouhimot, murskaamot ja asfalttiasemat
- Energiantuotantolaitokset

VL 3, vähintään kerran viidessä vuodessa tarkastettavat kohteet:

- Ammattimainen jätteiden käsittely, jätteen hyödyntäminen maanrakentamisessa
- Muut kuin pohjavesialueilla sijaitsevat eläinsuojat
- Polttonesteiden jakelu
- Elintarviketeollisuus
- Naapuruussuhdelain mukaiset kohteet
- Pesulat

VL 4, vähintään kerran kahdeksassa vuodessa tarkastettavat kohteet:

- Tuulivoimalat

Mikäli toiminto ei kuulu mihinkään yllä mainituista, tarkastetaan kohde vähintään kerran viidessä vuodessa.

7.2 Riskinarviointi

Valvottavien kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin. Riskinarvioinnissa on huomioitu sekä toiminnasta että sijainnista aiheutuvat riskit.

Riskinarvioinnissa tunnistetaan toiminnasta aiheutuvat ympäristöriskit:

Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit ovat seuraavat: 1.) Päästöt ilmaan (sisältää pölyn ja hajun määrän ja laadun); 2.) Melu ja värinä; 3.) Viemäriin johdettavat jätevedet (määrä ja laatu); 4.) Muodostuvat jätteet (määrä ja laatu); 5.) Päästöt maaperään ja pohjaveteen; 6.) Roskaantumisen ja epäsiisteys; 7.) Vaarallisten aineiden määrä; 8.) Onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Toisessa vaiheessa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit.

Arvioinnissa huomioidaan laitoksen sijaintiriski (= asutuksen / loma-asutuksen läheisyys, muut herkäät kohteet, sijainti pohjavesialueella ja sijainti vesistön äärellä).

Toimintaan liittyvä riski (= toiminnan laajuus, tilat ja laitteet, kemikaalien varastointi sekä valvontahistoria).

Lisäksi voidaan huomioida ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta.

Laitoskohtaisesti arvioidaan tunnistettujen riskien merkittävyys. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksesta.

7.3 Valvontaohjelma

Valvontaohjelma muodostuu ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten luettelosta, joka sisältää laitoskohtaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma vuosille 2023 – 2027 on tämän valvontasuunnitelman liitteenä. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

7.4 Valvontatoimenpiteet

Keskeisin valvonnan keino ympäristöluvallisissa ja rekisteröidyissä kohteissa on riskiarvioinnin perusteella tehtävä määräaikaistarkastus. Lisäksi tehdään tarkastuksia valitusten ja yleisöilmoitusten perusteella, toiminnan muuttuessa tai aiemmin havaittujen epäkohtien korjaamisen toteamiseksi.

Suunnitelmallisesta tarkastuksesta sovitaan etukäteen ja toiminnanharjoittajalle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen.

Tarkastuksella käydään läpi mm. laitoksen toiminta ja tilat, ympäristöolosuhteet, ympäristölupa siihen liittyvine määräyksineen, tarkkailu- ja kirjanpitoliedot, toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset ja poikkeukselliset tilanteet. Tarkastuksesta laaditaan tarkastusmuistio, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle. Tarkastuksessa havaittujen puutteiden seurantatarkastukset kuuluvat valvontaohjelman mukaiseen valvontaan.

8. VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan lupa- ja valvontaviranomaisten on oltava keskenään riittävässä yhteistyössä. Tohmajärven kunnan alueella valtion ympäristölupaviranomaisena toimii Itä-Suomen aluehallintovirasto. Valtion valvontaviranomaisena on Pohjois-Karjalan ELY-keskus. Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa koostuu lähinnä lausuntojen antamisesta ja yhteisistä valvontakäynneistä. ELY-keskuksen ylläpitämää ympäristönsuojelun tietojärjestelmää käytetään laitostietojen tallentamiseen. Rekisteröitävät ja ympäristöluvanvaraiset toiminnot luodaan asiakkaisiksi tietojärjestelmään, jolloin tiedot ovat myös ELY-keskuksen saatavilla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee yhteistyötä myös ympäristöterveydenhuollon kanssa. Yhteistyötä tehdään muun muassa ympäristölupien valmistelussa, lausuntojen antamisessa sekä roskaantumistapausten ja ympäristön yleisessä valvonnassa.

Alueen pelastusviranomaisena toimii Pohjois-Karjalan pelastuslaitos ja poliisiviranomaisena Itä-Suomen poliisilaitos.

9. VALVONNAN MAKSULLISUUS

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä YSL 205 §:n mukaisen maksun laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista kunnan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta. Valvontamaksuissa huomioidaan ympäristönsuojeluasetuksen mukainen maksun kohtuullistaminen mikroyrityksille (YSL 206 §).

Maksuista säädetään tarkemmin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen takassa. Valvontaohjelmaan perustuvan määräaikaistarkastuksen hinta on **310 euroa**.

10. VALVONNAN RESURSSIT

Tohmajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta ja sen alaisena ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä hoitaa rakennustarkastaja (0,2 htv). Nykyresursseilla ympäristölupien ja rekisteröitävien toimintojen valvontaan ei voida panostaa riittävästi.

11. VALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain valvontaohjelman avulla ja suunnitelma päivitetään viiden (5) vuoden välein.

LIITE Valvontaohjelma vuosille 2023 – 2027

KOHDE	Tarkastus 2023	Tarkastus 2024	Tarkastus 2025	Tarkastus 2026	Tarkastus 2027
YMPÄRISTÖLUVAT					
Eläinsuojat	5	5	5	5	5
Louhinta / murskaus					
Asfalttiasemat			1	1	
Jakeluasemat			1		
Jätehuolto					1
REKISTERÖINTI					
Energiantuotantolaitokset			1		
Asfalttiasemat			1	1	1
MAA-AINESLUVAT	kaikki voi- massa olevat vuosittain	kaikki voi- massa olevat vuosittain	kaikki voi- massa olevat vuosittain	kaikki voi- massa olevat vuosittain	kaikki voi- massa olevat vuosittain